

Lausunto Eduskunnan talousvaliokunnalle

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt allekirjoittaneelta kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä HE 2/2026 vp laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

1. Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia eli niin kutsuttua hankintalakia, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, eli niin kutsuttua erityisalojen hankintalakia, rikosrekisterilakia sekä vesihuoltolakia.

2. Yleiskommentti

Nyt käsillä oleva hallituksen esitys on sekä taloudellisesti että periaatteellisesti hyvin tärkeä. Hallituksen esitys sisältää osin parannuksia nykytilanteeseen. Erityisesti pyrkimys markkinakartoituksen lisäämiseen, samoin kuin hankintamallin soveltuvuuden arviointi lisäävät sellaista ennakkosuunnittelua, joka onnistuessaan on omiaan tehostamaan hankintatoimintaa, sillä tarkempi tieto olemassa olevista vaihtoehtoista voi johtaa kustannus-hyöty-suhteeltaan nykyistä parempiin hankintoihin. Myös hankintojen jakamista osiin koskevat säännökset voivat lisätä kilpailua hankinnoista ja mahdollistaa nykyistä paremmin PK-yritysten pääsyn mukaan hankintoihin.

Sen sijaan enemmän kysymyksiä herättää ehdotettu sääntely, jonka mukaan tarjouskilpailu on uusittava, jos tarjouksia saadaan vain yksi. Muutos lisää pyrkimyksiä kilpailun aikaansaamiseksi, mutta se voi myös hidastaa hankintaprosesseja. Kyse on mielenkiintoisesta kokeilukulttuurista, jossa tulokset jäävät nähtäviksi.

Täysin epäonnistuneena on pidettävä ehdotettua muutosta, jolla sidosyksikköhankinta edellyttäisi hankintayksiköltä vähintään 10 %:n omistusosuutta sidosyksiköstä. Tämä muutosehdotus edustaa sellaista kokeilukulttuuria, johon ei ole varaa.

Sidosyksikkösääntelyyn ehdotettu muutos heikentää tehokkuutta ja aiheuttaa todella merkittäviä lisäkustannuksia hankinnoissa. Toteutuessaan ehdotus tulee lisäämään merkittävästi kuntien ja hyvinvointialueiden kustannuksia. Tarkkaa määrää on vaikea arvioida, mutta hyvin mahdollisesti puhutaan 1-2 miljardin euron lisäkustannuksesta. Vaihtoehtoisesti palveluja joudutaan karsimaan.

Asian suuren merkityksen vuoksi seuraavassa keskitytään sidosyksikkösääntelyyn.¹

3. Nykyinen sidosyksikkösääntely

Sidosyksiköllä tarkoitetaan julkisista hankinnoista² annetun lain (1397/2016) 15 §:n mukaan hankintayksiköstä muodollisesti erillistä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksikköä. Lisäksi edellytyksenä on, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa.

Omana työnä tehdyt hankinnat jäävät hankintalainsäädännön ulkopuolelle. Sen sijaan tulkinnanvaraisempaa on ollut se, millä edellytyksillä ns. *sidosyksiköltä* tehtyjä hankintoja ei tarvitse kilpailuttaa. Sidosyksiköt sijoittuvat omana työnä tekemisen ja ulkopuoliselta ostamisen välimaastoon. Hankintayksikön ja hyödykkeen tuottajan välillä vallitsee kiinteä suhde, mutta hankintayksikkö ei välttämättä yksinään kontrolloi palvelun tai tavarantoimittajaa ja/tai toimittaja työskentelee myös muille tahoille kuin kyseiselle hankintayksikölle. *Hankintayksikön ei tarvitse kilpailuttaa hankintojaan hankintalain mukaisesti, mikäli hankinta tehdään hankintayksikön laissa tarkoitettulta sidosyksiköltä.*

Sidosyksikköhankinnalla tarkoitetaan hankintasopimusta, joka tehdään *viranomaisen tosiasiallisessa määräysvallassa olevalta yhteisöltä*. Sidosyksikköhankinta rinnastuu siinä mielessä viranomaisen omaan tuotantoon, että sidosyksikkösuhteessa viranomainen käyttää sidosyksikköön määräysvaltaa samalla tavalla, kuin omaan organisaatioonsakin. Viranomaisten määräysvallassa olevien yhteisöjen kanssa voidaan siis tehdä hankintasopimuksia ilman, että hankinnasta tarvitsisi järjestää tarjouskilpailu, vaikka hankintasopimuksen tunnusmerkit täyttyisivätkin.

¹ Allekirjoittanut on antanut tammikuussa 2026 lausunnon Kuntaliitto ry:lle ja Kustos ry:lle.

[Kuoppamäki Asiantuntijalausunto Kuntaliitto allekirjoitettu-pakattu.pdf](#)

² Ks. kirjallisuuden osalta esimerkiksi Kuoppamäki, Uusi kilpailuoikeus (2018) s. 421 ss; Kuoppamäki ym., Yritysoikeus (2025) s. 1533 ss.; Pekkala – Pohjonen – Huikko - Ukkola, Hankintojen kilpailuttaminen (2022); Sánchez Graells, Albert, Public Procurement and the EU Competition Rules (2011); Arrowsmith, Law of Public and Utilities Procurement (2015); Steinicke/Vesterdorf, Brussels Commentary, EU Public Procurement Law (2018).

Hankinnan toteuttaminen sidosyksikköhankintana edellyttää säädöksissä määrättyjen kriteerien täyttymistä. Nämä kriteerit koskevat sekä hankintayksikköä, että sitä yhteisöä (sidosyksikkö), jonka kanssa hankintasopimus on ilman tarjouskilpailua tarkoitus tehdä, sekä lisäksi ja erityisesti niiden keskinäistä suhdetta.

Sidosyksikköhankinnan edellytykset yleisen hankintalain osalta voidaan tiivistää seuraavasti:

- hankintayksikkö tekee hankinnan hankintayksiköstä muodollisesti erilliseltä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksiköltä,
- hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa,
- sidosyksikkö harjoittaa enintään 5 prosentin osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on,
- sidosyksikössä ei saa olla yksityistä pääomaa.

Edellä lueteltujen sidosyksikön edellytysten on täyttyttävä samaan aikaan, jotta kyse on julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:ssä tarkoitettusta sidosyksiköstä. Pykälässä tarkoitettu sidosyksikkö voi olla esimerkiksi valtion tai kunnan omistama osakeyhtiö.

Sidosyksikköä koskevan sääntelyn taustalla on laajahko EU-tuomioistuimen ja kotimainen oikeuskäytäntö. EU-tuomioistuimen *Teckal*-ratkaisusta³ alkaen oikeuskäytännössä on katsottu vakiintuneesti, että hankintaviranomainen, kuten alue- tai paikallistason julkisyhteisö, on vapautettu velvollisuudesta aloittaa julkista hankintasopimusta koskeva tekomenettely silloin, kun sillä on sopimuspuoleksi valittuun yksikköön vastaava määräysvalta kuin sillä on omiin yksikköihinsä ja kun tämä yksikkö harjoittaa pääosaa toiminnastaan sen omistavan hankintaviranomaisen tai omistavien hankintaviranomaisten kanssa.⁴

Toisaalta oikeuskäytännössä on täsmennetty, että julkinen viranomainen voi suorittaa näitä tehtäviä myös *yhdessä muiden viranomaisten kanssa*.⁵ Kilpailuttamisvelvoitetta ei ole, mikäli hankintaviranomaisella on sopimuspuoleksi valittuun yksikköön *vastaava määräysvalta* kuin sillä on

³ C-107/98, Kok. 1999, s. I-8121.

⁴ Ks. esim. *Teckal*, tuomion 50 kohta.

⁵ Ks. asia C-480/06, komissio v. Saksa, tuomio 9.6.2009, Kok., s. I-4747, 45 kohta). Samoin on huomattava, kuten todetaan julkisia hankintoja ja käyttöoikeutta koskevan yhteisön oikeuden soveltamisesta julkisen ja yksityisen sektorin rakenteellisiin kumppanuuksiin annetun komission selittävän tiedonannon (EUVL 2008, C 91, s. 4) 1 kohdassa, että julkisyhteisö voi valita, harjoittaako se taloudellista toimintaa itse vai antaako se sen tehtäväksi kolmannelle osapuolelle, esimerkiksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden yhteydessä perustetulle sekaomistusyksikölle.

omiin yksikköihinsä ja jos mainittu yksikkö harjoittaa pääosaa toiminnastaan sen omistavan viranomaisen kanssa.⁶ Kysymystä siitä, käyttääkö hankintaviranomainen sidosyksikössä samanlaista määräysvaltaa kuin omissa yksiköissään, on arvioitava *ottamalla huomioon kaikki asian kannalta merkitykselliset säännökset ja olosuhteet*, jotka eivät koske ainoastaan tosiasioihin liittyviä olosuhteita, vaan myös sovellettavaa lainsäädäntöä ja erityisesti kyseisen oikeushenkilön säännöissä määrättyjä määräysvaltamekanismeja.⁷

Muutama vuosi sitten Suomessa ongelmana oli se, että sidosyksikköjen toiminta ei kaikilta osin täyttänyt hankintalain ja Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetettuja vaatimuksia. Asiaan saatiin kuitenkin korjausliike ns. *Sarastia*-ratkaisun myötä. Markkinaoikeus⁸ antoi Kilpailu- ja kuluttajaviraston hankintavalvonnan kautta vireille tullessa asiassa ratkaisun, jonka mukaan *Sarastia* ei ollut hyvinvointialueen sidosyksikkö puuttuvan määräysvallan vuoksi. Markkinaoikeuden ratkaisu on laadukkaasti perusteltu. Ratkaisussa siteerataan lukuisia Unionin tuomioistuimen prejudikaatteja. Tapauksessa hyvinvointialue oli omistanut yhtiöstä vain 0,04 prosentin osuuden. Markkinaoikeus totesi ratkaisussaan, että hyvinvointialueella ei ollut määräysvaltaa yhtiössä edes, kun yhtiön erilaisten päätöksentekomekanismien ja -elimien tarkasteltiin kokonaisuutena. Hankintayksiköllä ei ollut muullakaan tavalla mahdollisuutta vaikuttaa ratkaisevasti yhtiön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin, siten kuin Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on täsmennetty. Korkein hallinto-oikeus⁹ piti voimassa markkinaoikeuden päätöksen, joka siis sai lainvoiman.¹⁰ Toisaalta yhtiössä voi olla päätöksentekomekanismeja, jotka tukevat pientenkin omistajien vaikutusmahdollisuuksia, jolloin ratkaisu voi olla toinen.¹¹ Esimerkiksi *Sarastia* ja muutkin laajasti omistetut sidosyksiköt ovatkin sittemmin reagoineet ratkaisuihin myymällä liiketoimintojaan markkinoille sekä tekemällä muita korjaustoimenpiteitä.

Määräysvalta on joustava ja usein yksityiskohtaista arvioita vaativa kysymys niin yhtiö- kuin hankintaoikeudellisesti. Markkinaoikeuden ja KHO:n sidosyksikköasemaa koskevissa ratkaisuissa osviittaa on saatu EU-tuomioistuimen laajahkosta oikeuskäytännöstä, jota kotimaiset tuomioistuimet

⁶ Ks. asia Teckal, tuomion 50 kohta. Yksityisen yrityksen osakkuus, jopa vähemmistöosakkuus, sellaisessa yhtiössä, jossa myös hankintaviranomainen on osakkaana, sulkee kuitenkin pois sen, että hankintaviranomaisella voisi olla kyseisessä yrityksessä vastaava määräysvalta kuin sillä on omiin yksikköihinsä (ks. mm. asia C-573/07, Sea, tuomio 10.9.2009, Kok., s. I-8127, 46 kohta ja asia C-196/08, Acoset, tuomio 15.10.2009, Kok., s. I-9913, 53 kohta).

⁷ Sambre & Biesme, C-383/21 ja C-384/21, tuomio 22.12.2022, EU:C:2022:1022, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁸ Markkinaoikeuden päätös 15.3.2024 asian MAO 154/2024.

⁹ KHO 8.10.2025 (2250/2025).

¹⁰ Ks. myös esim. ratkaisuja MAO 353/2024, MAO 500/2024.

¹¹ Ks. esim. MAO:548 ja MAO:549/2025.

ovat ansiokkaasti siteeranneet.

Voidaan todeta, että suomalainen sidosyksikkösääntely toimii nykyisin varsin hyvin. On tärkeää, että Suomessa pysytään tältäkin osin mukana eurooppalaisessa oikeusyhteisössä.

4. Hallituksen esityksestä ilmenevä sidosyksikkösääntelyn muutosehdotus

Hallituksen esityksen mukaan julkisista hankinnoista annetun lain (jäljempänä myös hankintalaki) 15 §:n 1 momenttia muutettaisiin kansallisella sidosyksikön omistukseen liittyvällä lisäedellytyksellä. Ehdotuksen mukaan jatkossa edellytys sidosyksikön käytölle olisi, että *kunkin sidosyksikköä omistavan hankintayksikön omistususuus sidosyksiköstä olisi vähintään 10 prosenttia*.¹² Muutos olisi kansallinen, eikä perustuisi hankintadirektiiviin. Muut sidosyksikköä koskevat vaatimukset säilyisivät ennallaan.^{13 14}

Esityksessä todetaan vielä, että hankintadirektiivin (2014/24/EU) 12 artiklan ja voimassa olevan hankintalain mukaan hankintalain 15 §:n 6 momentin mukaista sidosyksikköpoikkeusta ei sovelleta niihin sidosyksikköihin, joissa on enemmän kuin yksi omistaja. Siten sidosyksikön ei ole sallittua tehdä hankintoja omistajaltaan tai sisarsidosyksiköltä, jos sidosyksiköllä on enemmän kuin yksi omistaja.

¹² Omistususuutta koskeva vähimmäisvaatimus kohdistuisi ainoastaan sellaisiin sidosyksikköihin, jotka toimivat osakeyhtiömuotoisena. Omistusta koskevaa vähimmäisvaatimusta ei siten sovellettaisi esimerkiksi säätiöihin, yhdistyksiin tai kuntalain mukaisiin kuntayhtymiin.

¹³ Vähimmäisomistusvelvoite ulottuisi myös sidosyksikön mahdollisiin tytär- tai sisaryhtiöihin. Ehdotetun muutoksen tavoitteena olisi ”estää kansallisesti sidosyksiköiden omistuksen jakautuminen hyvinkin pieniin osuuksiin, mikä olisi ongelmallista hankintalainsäädännön ja kilpailun ja markkinoiden hyödyntämistä koskevien tavoitteiden näkökulmasta”. Sidosyksikköä koskevaa 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimusta sovellettaisiin ”kokonaisarvion” perusteella siten, siinä otettaisiin huomioon emoyhtiö ja sen tytär- ja osakkuusyhtiöt. Tarkoitus olisi ”estää erilaiset keinotekoiset järjestelyt”, joiden ilmeisenä tarkoituksena olisi kiertää 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimusta esimerkiksi siten, että omistususuusehdon välttämiseksi sidosyksikkö toimisi emoyhtiönä ja omistukset jaettaisiin sen pienempiin, tytär- tai osakkuusyhtiöihin, tai joissa omistus ketjutettaisiin muulla tavoin, siten että kussakin yhtiössä 10 prosentin vähimmäisomistusehto täyttyisi.

¹⁴ Lisäksi säädettäisiin uusi 7 momentti, jossa säädettäisiin poikkeuksesta 10 prosentin vähimmäisomistusta koskevaan vaatimukseen. Edellä kuvattu 10 prosentin vähimmäisomistusta koskevaa vähimmäisvaatimusta ei sovellettaisi sellaisiin sidosyksikköihin, jotka on perustettu tuottamaan yksinomaan lakisääteistä palvelua tai tähän liittyviä tietojärjestelmiä kuten tietojenkäsittelylaitteista, ohjelmistoista ja muusta tietojenkäsittelystä koostuvaa kokonaisjärjestelyä. Tällaisia yhtiöitä voisivat olla esimerkiksi kirjastopalveluja ja kirjastoaineistojen hankintaa varten perustetut sidosyksiköt. Lisäksi edellytyksenä olisi, että tällaisen sidosyksikön liikevaihto ei ylitä yhtä miljoonaa euroa vuodessa. Ehdotettu poikkeus mahdollistaisi sen, että edellä mainittuja palveluja tuottaviin sidosyksikköihin ei sovellettaisi 10 prosentin vähimmäisomistusta koskevaa vaatimusta, vaan omistususuus voisi olla pienempikin, mikä mahdollistaisi yhtiölle laajemman omistajapohjan. Sidosyksikön kanssa tehtävän sopimuksen tulisi olla määräaikaisten siten, että enimmäiskesto olisi rajattu neljään vuoteen. Hankintayksikön olisi kuitenkin mahdollista tehdä sidosyksikön kanssa uusi samansisältöinen sopimus sopimuskauten päättymisen jälkeen. Poikkeuksen tarkoituksena olisi mahdollistaa pienten sidosyksiköiden käyttö edellä mainituissa rajatuissa tapauksissa ilman, että sidosyksikön toiminta vaarantaisi markkinoiden toimivuutta.

5. Hankintalain 15 §:n muuttamista koskevan esityksen arviointia

Kyse olisi varsin laajakantoisesta muutoksesta, jolla sidosyksiköiden käyttämistä rajoitettaisiin merkittävästi sekä verrattuna siihen, mitä nykyinen hankintalaki sallii, että suhteessa siihen, mitä EU-oikeus sallii ja mikä on alalla vakiintunut käytäntö.

Nykyisen julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) 15 §:n 1 momentin mukaan hankintalakia ei sovelleta hankintaan, jonka hankintayksikkö tekee sidosyksiköltään. Sidosyksiköllä tarkoitetaan hankintayksiköstä muodollisesti erillistä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksikköä. Lisäksi edellytyksenä on, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa ja että yksikkö harjoittaa enintään viiden prosentin ja enintään 500 000 euron osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Sidosyksikössä ei saa olla muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa.

Tilanteissa, joissa useampi kuin yksi hankintayksikkö käyttää määräysvaltaa sidosyksikköön, on laissa asetettu vaatimus yhteisestä määräysvallasta. Julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n 5 momentin mukaan *hankintayksiköiden katsotaan yhdessä käyttävän määräysvaltaa sidosyksikköön, jos sidosyksikön toimielimet koostuvat kaikkien hankintayksiköiden edustajista ja hankintayksiköt voivat yhdessä käyttää ratkaisevaa päätösvaltaa sidosyksikön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin*. Lisäksi edellytyksenä on, että sidosyksikkö toimii määräysvaltaa käyttävien hankintayksiköiden etujen mukaisesti.

Edellä lueteltujen sidosyksikön edellytysten on täytyttävä samaan aikaan, jotta kyse on julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:ssä tarkoitetusta sidosyksiköstä. Pykälässä tarkoitettu sidosyksikkö voi olla esimerkiksi valtion tai kunnan/kuntien omistama osakeyhtiö. Hankintayksiköiden yhteisomistus ja yhteinen määräysvallan käyttö on tavanomainen tapa järjestää sidosyksikkötoimintaa.

Suomen lainsäädäntöratkaisu vastaa muita EU- maita sillä erotuksella, että Suomessa sovelletaan tiukempaa 5 %:n ulosmyyntirajaa, kun hankintadirektiivit sallisivat 20 %:n ulosmyyntirajan.

Hankintadirektiiveissä ja EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei ole asetettu mitään omistusosuusrajaa, jonka täytyisi ylittyä, jotta kyse voisi olla sidosyksikköhankinnasta. Unionin

tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella on täysin selvää, että tosiasiallinen määräysvalta voidaan turvata muillakin tavoilla kuin omistamalla joku tietty osuus yhtiön osakkeista.

Lakiehdotuksessa kerrotaan, että pyrkimyksenä on lisätä suomalaisten pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin. Keinoksi tältä osin on valittu sidosyksikköhankintojen rajoittaminen, mikä ei välttämättä ole kovinkaan tehokas tapa edistää tätä sinänsä hyväksyttävää ja legitiimiä tavoitetta. Mahdollista nimittäin on, että kilpailuttamisvelvollisuuden piiriin tulevat hankinnat menevät ulkomaisille toimijoille, kunnat ja hyvinvointialueet lisäävät omaa tuotantoaan kilpailuttamista koskevien käytänteiden vaikeutuessa tai hankintoja tehdään nykyistä vähemmän, koska hankintoihin liittyvät sopimuksentekokustannukset ja yksikköhinnat nousevat ylöspäin nykyiseen sidosyksikkösääntelyyn verrattuna.

Valmistellun esityksen perusteluista ei löydy selkeitä ja kestäviä hankintojen toteuttamiseen liittyviä perusteita esitetylle lainsäädäntöratkaisulle. Sinänsä hallituksen esityksessä kuvataan aivan oikeita asioita, mutta näyttö siitä, että sidosyksikkösääntelyyn liittyvä 10 prosentin rajoitus tehostaisi hankintatointia tai kasvattaisi markkinoita väitetyin tavoin, puuttuu esityksestä. Näytön puuttuessa moni asia hallituksen esityksessä jää enemmän hurskaan toivomuksen tai oletuksen varaan, kun konkreettinen analyysi, saati taloudellinen näyttö, puuttuu.

Suomessa julkisia hankintoja tehdään vuosittain noin 30 miljardin euron edestä. Julkiset hankinnat muodostavat siten varsin suuren osan vuotuisesta valtion budjetista. Näillä luvuilla pienetkin virheet nyt arvioitavana olevan sidosyksikkösääntelyn tavoiteasetannassa tai toteutuksessa tuovat Suomen julkiselle taloudelle huomattavan suuren lisäkustannuksen. Suomessa julkisen talouden alijäämä on kasvanut merkittävästi viimeisten hallituskausien aikana. Suomi on joutunut EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn, eikä varaa uusille virheille oikeastaan enää ole. Tällaisessa kriisitilanteessa olisi keskeisen tärkeää ymmärtää julkisten hankintojen toimintamekanismit ja sääntelyyn tehtävien muutosten todennäköiset vaikutukset.

Konkreettisen ja samalla objektiivisen tavan arvioida nyt arvioitavana olevan säädösehdotuksen laatua tarjoaa riippumattoman Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto.¹⁵

¹⁵ Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta hankintalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Asianumero: VN/13881/2025-VNK-3. Päivämäärä: 26.11.2025. <https://valtioneuvosto.fi/documents/194055633/209910739/Arviointineuvoston+lausunto+hankintalaista.pdf/a44263b1-3b84-e926-6bf6-70942de13e97/Arviointineuvoston+lausunto+hankintalaista.pdf?t=1764140903286>.

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto sidosyksikkösääntelyn muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta sai arvosanan välttävä. Sidosyksikkösääntelyn osalta lopulliseen lakiehdotukseen tehdyt muutokset eivät poista ehdotettuun sidosyksikkösääntelyyn sisältyvää valuvikaa.

Kuntien, sidosyksiköiden, hyvinvointialueiden ja muiden toimijoiden, joita muutos suoraan koskee, antamat arviot suunnitellun lainmuutoksen vaikutuksista julkiseen talouteen ovat negatiiviset. Lisäksi merkittävä osa ministeriöistä, muun ohella valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja puolustusministeriö, arvioivat muutoksen lisäävän julkisen sektorin kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. Esitystä kannattavat etupäässä elinkeinoelämän järjestöt, jotka toimivat lakimuutoksen alullepanijoina. Lausunnon antaneista 9 ministeriöstä 8 antoi kielteisen lausunnon. Ministeriöiden arvion mukaan sidosyksikköjä koskeva rajoitus vaikuttaa haitallisesti kuntien ja sidosyksiköiden toimintaan alueellisten palveluiden järjestämisessä. Myös julkisten hankintojen kilpailuttamista virkatyönään valvova Kilpailu- ja kuluttajavirasto on todennut, että sidosyksikkömuutos tulee toteutuessaan nostamaan hankintakustannuksia. Valtiovarainministeriön lausunnossa todetaan, että ehdotus on yleisen edun vastainen.

Toisin kuin olisi ollut syytä olettaa, saatua varsin kielteistä lausuntopalautetta ei ole juurikaan otettu huomioon lainvalmistelussa.

Voidaan vielä todeta, että EU:sta on tulossa vuoden 2026 aikana uutta hankintalainsäädäntöä, jonka tarkoituksena on muun ohella tehostaa, joustavoittaa ja nopeuttaa hankintatointa. Järkevää olisi odottaa Euroopan komission direktiiviehdotuksia ja tehdä mahdolliset täsmennykset sidosyksikkösääntelyyn siinä vaiheessa, kun EU:n linjaukset ovat selvillä. Näin on hankintalainsäädännön osalta aiemminkin toimittu.

6. Milloin sidosyksikön käyttäminen on tehokasta?

Sääntelynäkökulmasta oman kysymyksensä muodostaa, milloin sidosyksikön käyttäminen on tehokasta. Taloudellista tehokkuutta tulee sidosyksikkösääntelyn osalta tarkastella monipuolisesti eri näkökulmista. Yhtäältä sidosyksikköhankinnoilla voidaan alentaa transaktiokustannuksia. Mikäli viranomainen tekee suuren määrän pieniä hankintoja, kilpailuttamiseen liittyvät kustannukset voivat muodostua kohtuuttoman suuriksi verrattuna saavutettavissa olevaan hyötyyn. Toisaalta

sidosyksikkö voi mahdollistaa toiminnan suunnittelun ja hankintayksikön oman kontrollin säilyttämisen asioissa, jotka ovat sille erityisen tärkeitä. Sidosyksikön käyttäminen ei sinänsä estä palvelujen ostamista yksityisiltä yrityksiltä, sillä sidosyksiköt ovat itsekin hankintayksiköitä, joiden tulee kilpailuttaa omat hankintansa.

Sidosyksikön osalta kyse voi olla eräänlaisesta *de facto omana työnä tekemisestä*, jossa aiemmin viranomaisen sisällä hoidettu toiminto on yhtiötetty esimerkiksi paremman kustannus seurannan, paremman riskienhallinnan, skaalaetujen ja/tai EU:n valtiontukioikeudessa kielletyn organisatorisen valtiontuen¹⁶ välttämiseksi. Samalla kun inhouse-yhtiöt voivat tuoda tehokkuushyötyjä, ne voivat sulkea markkinoita yksityisiltä yrityksiltä. Kumpi näkökulma painaa enemmän, voidaan ratkaista vain yksittäistapauksessa. Lähtökohtaisesti kuntien ja hyvinvointialueiden itsemääräämisoikeuteen kuuluu päättää siitä, mitkä hankinnat tehdään sidosyksikkö hankintoina ja mitkä kilpailutetaan. Samalla pyritään turvaamaan se, ettei markkinoille pääsy liiaksi rajoitu. Hankintayksiköiden keskinäisissä sopimuksissa on usein viranomaisyhteistyön ja yleishyödyllisiin palveluihin liitettäviä piirteitä. Inhouse-hankinnoissa tämä voi olla lähtökohtana. Monet nykyisin toimivat sidosyksiköt ovat käytännössä myös viranomaisten yhteistyötä koskevia yksikköjä.

Sidosyksikössä kyse voi olla asiallisesti *omana työnä tekemisestä*, jossa aiemmin viranomaisen toiminta on yhtiötetty, tai *kuntien hankintayhteistyöstä*, jossa yhteisen yhtiön kautta tehtävillä yhteishankinnoilla saavutetaan suurempi skaala ja sitä kautta alhaisemmat hinnat. Mikäli sidosyksikköjen käyttäminen kielletään tällaisessa tilanteessa, seurauksena voi olla julkisen sektorin hankintakustannusten nouseminen. Mahdollinen yksityisiä yrityksiä koskeva poissuljentavaikutus taas riippuu muun ohella siitä, missä määrin sidosyksikkö kilpailuttaa omat hankintansa ja missä määrin yksityiset yritykset myyvät muillekin kuin julkissektorille.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) 2022 julkaisemassa Sidosyksiköiden ulosmyynti -selvityksen loppuraportissa¹⁷ KKV:n keskeinen johtopäätös oli, että ”vaikka sidosyksikkötoiminta on useilla toimialoilla laajaa ja merkittävää, optimaalista sidosyksiköiden ulosmyynnin enimmäisrajaa on hyvin vaikea määritellä. Optimaalisen rajan pitäisi olla sellainen, että se optimoisi kuluttajien kokonaishyvinvointia tasapainottamalla sekä sidosyksikköjen tehokkuustavoitteita että tehokkaita markkinoita tai markkinoiden kehityspotentiaalia. Optimaalisuus edellyttäisi tapauskohtaisia rajoja, joita ei lainsäädännössä luonnollisestikaan voi asettaa (toimialoittain, maantieteellisesti,

¹⁶ Kuntakentässä tunnetuin esimerkki tältä osin on ns. Palmia-tapaus, joka johti Euroopan komission vaatimuksesta tehostetun yhtiöittämismallisuuden lisäämiseen kuntalakiin.

¹⁷ Sidosyksiköiden ulosmyynti -selvityksen loppuraportti. Kilpailu- ja kuluttajaviraston Tutkimusraportteja 2/2022.

toimijakohtaisesti ja jopa toimijan toimintokohtaisesti).”¹⁸ Tämä on yksi 10 %:n säännön heikkouksista: kyse on täysin mielivaltaisesta rajasta, jota ei ole mahdollista perustella rationaalisesti. Mielivaltaisuudesta seuraa juridisesti, ettei valittua ratkaisua voida objektiivisesti perustella. Taloudellisesti arvioiden 10 %:n säännöstä ja siihen liittyvästä kiellosta aiheutuu hyvinvointitappioita niissä tilanteissa, joissa 10 %:n rajan ylittymisestä johtuen joudutaan alasajamaan tehokas sidosyksikkö.

Arvioitaessa omana työnä tekemiseen, sidosyksiköihin ja yhteishankintoihin liittyviä syitä ja vaikutuksia kannattaa kiinnittää huomiota myös institutionaaliseen taloustieteeseen. Muun ohella *Ronald Coasen* ja *Oliver J. Williamsonin* kehittämän *transaktiokustannusteorian* mukaan tietty toiminto suoritetaan tietyn organisaation (esimerkiksi yrityksen) sisällä tai vaihtoehtoisesti ostetaan markkinoilta siitä riippuen, kummalla tavalla kustannukset ovat alhaisempia. Organisaatio voi siis tuottaa tietyn hyödykkeen (tavarat tai palvelun) itse tai ostaa sen markkinoilta. Valinta tehdään sillä perusteella, kumpi vaihtoehto on sille kaikki relevantit seikat huomioon ottaen tehokkaampi vaihtoehto. Omana työnä tekeminen sitoo omia resursseja. Toisaalta yritys ei joudu maksamaan markkinoilla tehtävistä sopimuksista aiheutuvia etsimis-, kilpailuttamis-, neuvottelu-, täytäntöönpano-, ja valvomiskustannuksia (*transaktiokustannukset*). Mahdollisesti organisaation tarvitsema määrä on sen verran pieni, että joku kyseiseen tuotantoon erikoistunut yritys saa paremmat skaalaedut ja voi tuottaa hyödykkeen halvemmalla. Mahdollisesti hyödyke saadaan vielä edullisemmin, jos se hankitaan yhteishankintana muiden organisaatioiden kanssa. Valinta eri sopimustyyppien ja omana työnä tekemisen välillä tehdään sillä perusteella, mikä vaihtoehto on taloudellisesti kannattavin. Toisaalta olisi perustelemaa olettaa, että valinta sopimuksen ja rakenteellisen järjestelyn välillä tehtäisiin aina pelkästään kustannusperusteilla. Kustannuslaskennan ohella ratkaisuun vaikuttaa se, kumman vaihtoehdon organisaatio uskoo olevan itselleen strategisesti edullista esimerkiksi kontrollimahdollisuuksien, toiminnan jatkuvuuden, ennustettavuuden tai riskienhallinnan näkökulmasta.

Edellä kuvattua institutionaalista mallia voidaan soveltaa myös kuntien toimintaan. Kunta päättää itsehallintoonsa perustuen, kuinka se organisoii palvelunsa. Tietty toiminto voidaan järjestää oman henkilöstön voimin, kunnan omistaman osakeyhtiön toimesta, kuntien yhdessä omistaman osakeyhtiön toimesta tai hankkimalla hyödykkeet ostopalveluina markkinoilta. Usein voidaan käyttää useaa keinoa yhdessä. Omistaja- ja sopimusohjauksen näkökulmasta tehokkuus edellyttää riittävää volyyymia. Sidosyksikön käyttöä puoltaa usein se, että tietyn toiminnan organisoinnissa kyse on

¹⁸ KKV:n tutkimusraportteja 2/2022, s. 9.

kokonaisarviosta, jossa tehokkuuden lisäksi on arvioitava myös muita asioita, kuten toimitusvarmuutta. Osaamisen näkökulmasta laajemmalla yhteistyöllä on mahdollisuus saada riittävästi ja riittävän osaavaa henkilökuntaa. Yhtiö on mahdollista integroida kunnan tai kuntayhtymän muihin toimintoihin palveluihin. Kuntien välisellä yhteistyöllä saadaan aikaiseksi riittävää neuvotteluvoimaa edustava sidosyksikkö, joka pystyy edustamaan kuntia ostajana markkinoilla, esimerkiksi suurten ohjelmistotoimittajien suuntaan.

Verkostomaiset sidosyksikköyhteydet vähentävät yksittäisten viranomaisten sitoutumisen astetta ja siten kustannuksia, kun ne voidaan jakaa muiden viranomaisten kanssa. Toisaalta verkostomaiset sidosyksiköt voivat sulkea markkinoita enemmän kuin konsernin sisäiset sidosyksiköt, koska sidosyksikkösääntely ulottuu sellaisiinkin hankintayksiköihin, jotka eivät yksinään sidosyksikköä ylläpitäisi. Hyötynä taas korostuu se, että ostamalla markkinoilta verkostomaisesti yhdessä muiden viranomaisten kanssa saadaan alemmat kustannukset. Samalla sidosyksiköiden hyöty viranomaisille ja sitä kautta veronmaksajille voi olla suurempi. Missä määrin sidosyksiköstä aiheutuu kilpailuhaittoja markkinoilla, riippuu muun ohella siitä, missä määrin sidosyksiköt kilpailuttavat omat hankintansa.

Periaatteessa sidosyksiköiden ja sidosyhteyksien taloudellisia hyötyjä ja haittoja voidaan tutkia vertaamalla toisiinsa sidosyksikön tuottamia synergiahyötyjä ja kilpailun mahdollisesta vähenemisestä aiheutuvia haittoja. Yhtenä elementtinä tutkimuksessa pitäisi saavuttaa syvälinen ymmärrys kaikista niistä eri tilanteista, joissa sidosyksiköitä nykyisin käytetään. Toisaalta pitäisi löytää mahdollisimman hyvät välineet hyötyjen ja haittojen arviointiin. Tämän jälkeen vasta voitaisiin arvioida erityyppisten sidosyksiköiden toiminnan hyötyjä ja haittoja sekä säästöjä ja kustannuksia. Tällaisen tutkimuksen tekeminen on työlästä, mutta asian ymmärtämisen näkökulmasta hyvinkin hedelmällistä.

Tämän lausunnon laatija toteaa, että ennen mahdollisia lainsäädäntötoimia tulisi selvittää hyväksytyin tieteellisin metodein kunnolla ja perusteellisesti, mitkä olisivat eri ratkaisujen hyödyt ja haitat. Samaa oli toivottu edellä käsitellyssä Lainsäädännön arviointineuvoston lausunnossa. Mikäli nykyisiä sidosyksikön muodossa toimivia yksiköitä ajettaisiin hallitsemattomasti ja/tai ilman kunnollisia tutkimuksia alas, voisi tästä syntyä merkittäviä hyvinvointitappioita.

Toisaalta kunnalliseen itsehallintoon kuuluu, että kunnassa voidaan itse päättää, tuotetaanko tietty palvelu kunnan omana työnä (yksin tai yhdessä muiden kanssa), kilpailutetaanko se vai kilpailutetaanko se suuremmalla mittakaavalla sidosyksikön kautta. Tällainen operatiivinen kysymys

voidaankin yleensä paremmin arvioida kunnan tai kuntayhtymän tasolla, koska ratkaisuun vaikuttavat paikalliset olosuhteet ja tarpeet. Kyse on tältä osin kunnan ydintehtävän suorittamisesta, palvelujen tuottamistapaan liittyvästä valinnasta, ja kunnallisen itsehallinnon piiriin kuuluvasta asiasta.

7. Säädösehdotuksen arviointia perustuslain näkökulmasta

Ehdotettu muutos on ongelmallinen myös perustuslain näkökulmasta. Asia tulee arvioitavaksi perustuslain 121 §:n näkökulmasta, joko koskee kuntien itsehallintoa. Sidosyksikkösääntelyn muuttamisella voi olla sellaisia kielteisiä vaikutuksia kuntien ja hyvinvointialueiden talouteen kasvavien julkisten kustannusten vuoksi, että asiaa on arvioitava myös perustuslain 19 §:n nojalla, jossa turvataan jokaiselle Suomen asukkaalle riittävät sosiaali- ja terveystalvet.

Perustuslain 121 § turvaa jokaisen kunnan itsehallinnon. Tästä seuraa, ettei esimerkiksi jonkin kunnan itsehallintoon vaikuttavan lakiehdotuksen vaikutuksia voida arvioida vain yleisesti ja valtakunnallisesti koko kuntasektorin tasolla, vaan vaikutuksia on perustuslakivaliokunnan vakiintuneen lausuntokäytännön mukaan tarkasteltava myös kuntakohtaisesti, kunkin kunnan tasolla erikseen.

Nähdäkseni asiaa voidaan perustellusti arvioida siten, että hallituksen esityksen sääntely, jonka mukaan inhouse-yhtiön minimiomistus tulisi olla 10 %, rikkoisi toteutuessaan perustuslain 121 §:ää, koska sääntelyllä puututtaisiin hyvin merkittävällä tavalla kunnan taloudelliseen itsehallintoon. Muutos myös kohtelisi eri lailla yhtäältä suuria ja toisaalta pieniä ja keskisuuria kuntia, mikä johtaisi eriarvoiseen sääntelyyn. Lisäksi sidosyksikkösääntely todennäköisesti nostaisi kuntien hankintakustannuksia. Kuntaliiton arvion mukaan pelkät muutuskustannukset nousevat noin 600 miljoonaan euroon. Tämä voisi jopa vaarantaa palveluiden saatavuutta ja järjestämisen. Hyvinvointialueiden osalta ongelmana on jo nyt, että samanaikaisesti pitäisi turvata hyvinvointialueiden asukkaille perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaiset riittävät sosiaali- ja terveystalvet väestön ikääntyessä ja tasapainottaa alueen budjetti sote-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Mikäli tässä yhtälössä vielä palveluiden tuottamisen kustannukset lisääntyvät sidosyksiköiden käytön rajoittamisen vuoksi, käsillä saattaisi olla myös perustuslain 19 §:n 3 momenttiin liittyvä ongelma.

Perustuslakikysymys on parhaillaan perustuslakivaliokunnan arvioitavana.

8. Ehdotettujen sidosyksikkömuutosten vaikutusten arviointi

Ehdotetun 10 %:n omistusvaatimuksen toteuttamisella olisi nykytilaan verrattuna merkittäviä taloudellisia, toiminnallisia ja hallinnollisia vaikutuksia lähes kaikkiin kuntiin ja hyvinvointialueisiin. Nämä vaikutukset olisivat kunnille pääosin negatiivisia. Vaikuttaa myös siltä, että 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimuksen toteuttaminen aiheuttaisi varsin merkittäviä muutuskustannuksia ja ilmeisesti myös nostaisi kustannustasoa.

Ongelmana sidosyksikköjä koskevassa lakiluonnoksessa on myös se, että uudistus kohtelee erikokoisia kuntia eriarvoisesti. Maan suurimmilla kunnilla on todennäköisesti suhteellisen hyvät mahdollisuudet kilpailuttaa hankintoja, jotka nykyisin hankitaan keskitetysti sidosyksiköiden avulla tuotetun verkostomaisen hankintayhteistyön kautta. Edellä on kuvattu, miten nämä hyödyt sidosyksiköissä syntyvät. Suurimmilla kunnilla on myös usein niin paljon volyymia, että ne vetävät puoleensa hyviä tarjouksia. Sen sijaan pienillä ja keskisuurilla kunnilla on heikommat mahdollisuudet kilpailuttaa hankintoja itsenäisesti, koska niiden alueella ei välttämättä ole edes markkinoita. Niiden osalta skaalaetujen menetyksellä on suurin vaikutus.

Tässä asiassa on ilmeistä, että lakiehdotus vaikuttaa voimakkaan negatiivisesti esimerkiksi Pohjois- ja Itä-Suomen kuntiin. Niiden intressissä olisi jatkaa vuosia hyvin toimineita sidosyksikköhankintoja, koska ne tarjoavat niille skaalaetujen kautta halvempia hintoja kuin mitä olisi saatavissa yksin kilpailutettaessa tai edes muiden seutukuntien kanssa yhdessä kilpailutettaessa. Kustannushaittoja aiheutuu myös isoille kunnille, mutta niillä on pieniä ja keskisuuria kuntia paremmat mahdollisuudet selvittää tilanteesta.

Saadun selvityksen perusteella 10 %:n omistusvaatimuksen kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset olisivat huomattavan erilaisia. Lakiluonnoksen 10 %:n omistusvaatimuksella ei välttämättä olisi kovin merkittäviä vaikutuksia suurimmissa kunnissa, koska niissä yleensä täyttyy yli 10 % omistusosuus ainakin keskeisimmissä sidosyksiköissä. Sen sijaan pienissä kunnissa 10 %:n omistusvaatimuksen taloudelliset, toiminnalliset, osaamiseen liittyvät sekä hallinnolliset vaikutukset olisivat hyvin merkittäviä, kun 10 %:n omistusosuus ei usein täyty. Näissä tilanteissa hanke tulisi kilpailuttaa (yksin tai yhdessä muiden pienien kuntien kanssa), tai tuotanto tulisi siirtää takaisin kunnalle. Monissa tilanteissa kilpailuttaminen ei onnistuisi puuttuvien markkinoiden vuoksi tai hankintahinta nousisi hyvin korkeaksi. Keskimääräisessä suomalaisessa hankinnassa tarjoajien

lukumäärän mediaani on tutkimusten mukaan varsin alhainen usein 1-2 tarjousta.¹⁹ Kilpailuttaminen Suomessa ei valitettavasti toimi erityisen hyvin, mikä osin johtuu pienestä ja harvaan asutusta maasta. Ongelma korostuu pienten ja syrjäisten alueiden osalta. Välttämättä pienet kunnat eivät saisi lainkaan tarjouksia. Vaikka tarjouksia saataisiin, hinta olisi pienelle kunnalle sidosyksikköhankintaa merkittävästi korkeampi. Tämä nostaisi palvelujen ostamisesta aiheutuvia kustannuksia, mikä pitäisi kattaa veronkorotuksilla, joita voisi olla vaikea saada läpi ilman muuttoliikettä pois kunnasta, tai sitten palvelutasoa kunnassa pitäisi heikentää, mikä sekin vähentäisi elinvoimaisuutta. Myös Kilpailu- ja kuluttajavirasto on kiinnittänyt huomiota samaan ongelmaan.²⁰

9. Johtopäätös

Sidosyksiköt koordinoivat hankintoja, kehittävät prosessia ja lisäävät tehokkuutta. Inhouse-yhtiöt eivät vastaa pelkästään kilpailuttamista koskevasta suorituksesta (”yhteishankinnasta”), vaan ne toimivat omistajiensa ohjauksessa suunnittelun, määrittelyn ja kilpailuttamisen lisäksi myös hankintatoimen kehittäjänä ja sopimuksen aikaisena tukena. Sidosyksiköiden tuottamat hallinnolliset hyödyt ja oppimisvaikutukset ovat merkittäviä. Monessa kunnassa ei ole henkilöä tai organisaatiota hoitamaan sidosyksiköiden nykyään tuottamia palveluita. Sidosyksiköt vasta synnyttävät laajemman resurssin ja osaamiskeskittymän, jonka kautta hankintatoimi voidaan hoitaa tehokkaasti myös pienten kuntien näkökulmasta, koska sidosyksikköä voidaan hallinnoida yhden kunnan näkökulmasta pienin kustannuksin yhdessä muiden kanssa. Voidaan todeta, että institutionaalisen yhteistyön tuomat tehokkuushyödyt ovat merkittäviä. Myös pienet kunnat pääsevät hyötymään sidosyksiköiden tuomasta suuruuden ekonomiasta, jossa suurella volyymillä saadaan houkuteltua kilpailukykyisiä tarjouksia. Kaikki tämä muuttuu, mikäli sidosyksiköiden käyttöä rajoitetaan nyt kaavaillulla tavalla.

Nykyinen hankintalainsäädäntö toimii Sarastia-oikeuskäytännöllä saadun korjausliikkeen jälkeen sidosyksikkösääntelyn osalta hyvin, eikä ole hankinta- tai sisämarkkinaoikeudellisia syitä muuttaa nykyistä hyvin toimivaa järjestelmää. Valtaosa sidosyksikköhankinnoista kilpailutetaan, jolloin

¹⁹ Esimerkiksi VATT:n ja Aalto-yliopiston 2019 julkaistun tutkimuksen yli puoleen kilpailutuksista tulee vain 0-2 tarjousta. <https://vatt.fi/-/tutkimus-julkiset-kilpailutukset-eivat-houkuttele-yrityksia>. Kilpailuviraston 2023 julkaistussa tutkimuksessa todetaan: ” Tulosten perusteella kilpailutilanne julkisissa hankinnoissa on Suomessa heikko. Kilpailutuksissa tarjousten määrän mediaani on 3. Tilanne on huolestuttava, koska tarjousten määrällä näyttää olevan teorian mukainen vaikutus kilpailun kovuuteen. <https://www.kkv.fi/uploads/sites/2/2023-09-tutkimusraportteja-kilpailu-julkisissa-hankinnoissa.pdf> Valtiovarainministeriön 2023 tilaamassa selvityksessä mediaaniksi saatiin 2. <https://vm.fi/documents/10623/150718668/Selvitys+julkisen+hankintojen+s%C3%A4%C3%A4st%C3%B6keinoista.pdf/392c82c8-c382-d667-d96b-f78f234abef8?t=1678084096339>

²⁰ Ks. Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tutkimus 10 %:n omistussuosusvaatimuksen vaikutuksista sidosyksikkömarkkinaan, 12.4.2024.

yritykset voivat osallistua näihin kilpailutuksiin ja voittaa niistä sopimuksia itselleen. Katson, ettei ole tuotu esille kestäviä syitä muuttaa nykyistä sidosyksikkösääntelyä.

Helsingissä 18. päivänä maaliskuuta 2026

Petri Kuoppamäki

Yritysjuridiikan professori, oikeustieteen tohtori
kauppaoikeuden ja oikeustaloustieteen dosentti